

Η Αήθης Κοινωνία

Το πρώτο απαιτούμενο του πολιτισμού είναι η
δικαιοσύνη -- Σίγκμουντ Φρόιντ

Τι είναι η αήθης κοινωνία;

- Οι άνθρωποι δεν έχουν ηθικές αρχές
  - Δεν αναγνωρίζουν τη διαφορά μεταξύ καλού και καλού
  - Κοινωνιοπαθολογία – έλλειψη συνείδησης και ενδιαφέροντος
- Η ηθική διαχωρίζει τον άνθρωπο από τα ζώα
- Η σημερινή αήθης κοινωνία – οφείλεται σε:
  - συνεχή πόλεμο: οικονομία κατά της κοινωνίας (Polanyi)
  - ιδεολογία της ελεύθερης αγοράς
  - μόνο εμπορικές αξίες – το χρήμα

Πως δημιουργήθηκε η αήθης κοινωνία;

- Γεωργία και εξημέρωση των ζώων
  - ιδιωτική περιουσία (Ένγκελς)
  - πατριαρχική κοινωνία (Gerda Lerner)
  - εισβολή των κτηνοτρόφων (Riane Eisler)
- Αύξηση του πληθυσμού
  - πέρασμα της μικρής κοινωνίας
  - απώλεια της συνείδησης της κοινωνικής εξάρτησης
- Η Ελληνική φιλοσοφία χάθηκε
  - ηθική
  - θέατρο

Τι ρόλο έπαιξε η θρησκεία στην εξέλιξη της ηθικής συνείδησης;

- Η θρησκεία αντικατέστησε το διαλεκτικό πνεύμα
  - το αντικατέστησε με ένα «εξωκοσμικό» κώδικα αρχών
  - «πίστευε και μη ερεύνα»
  - καλό για όσους καθοδηγούνται από αυτόν το κώδικα
- Η εξουσία έγινε πολύ επικεντρωμένη και δογματική
  - χάθηκε η ανθρώπινη συμμετοχή στον κώδικα
  - εμπόδιζε την εξέλιξη της γνώσης, ιδίως για τη φύση
  - οδήγησε στη διαφθορά και στο Προτεσταντικό σχίσμα

- Στο βορρά δημιουργήθηκε νέο ηθικό σύστημα
  - βασισμένο σε εσωτερική, προσωπική ηθική συνείδηση
  - μαθημένο στα παιδικά χρόνια
  - ενοχή αντί ντροπή
  - πιο κατάλληλο για μια μεγάλη κοινωνία
  - τώρα η αήθης επιστήμη και οικονομία το έχει υποβαθμίσει

Τι είναι οι διαπιστώσεις της ανθρωπολογίας;

- Η ηθική συνείδηση είναι έμφυτη στον άνθρωπο και στα ανώτερα ζώα
  - αναγκαία για την επιβίωση
  - έλεγχο βασισμένο στη γνώση της συμπεριφοράς των άλλων
  - κοινωνική πίεση – απομόνωση, εκδίωξη, ακόμα και εκτέλεση
- Ηθικά προβλήματα
  - κλοπές
  - τεμπελιά – να ζεις εις βάρος των άλλων
  - νταήδες (bullies)

- Ο «νταηδισμός» έγινε πολύ σοβαρό πρόβλημα με τη γεωργία και τη κτηνοτροφία
  - ιδιωτική περιουσία
  - η κληρονομιά
  - το ταξικό σύστημα
  - η πατριαρχεία – καταπίεση των γυναικών
- Ψευδαίσθηση ότι η «θέληση για δύναμη» είναι έμφυτη
  - Θουκυδίδης, Τόμας Χομπς, Αδάμ Σμιθ, Νίτσε και πολλοί άλλοι
  - Η ανθρωπολογία και επιγενετική διαψεύδουν αυτή τη πεποίθηση
  - Lipton – *Η Βιολογία της Πεποίθησης* -
  - Maslow – θέληση για αυτό-πραγμάτωση
  - η διαφορά ανάμεσα στην αρπακτική και αμυντική επιθετικότητα
  - οι νταήδες μάλλον υποφέρουν από ψυχολογικές διαταραχές

- Η διαφοροποίηση του τύπου της ηθικής του Νίτσε
  - ηθική των **επιπτώσεων** (των πράξεων) – κουλτούρα της **ντροπής**
  - ηθική των **προθέσεων** – η κουλτούρα της **ενοχής**
- Στη μαζική κοινωνία υπάρχει ανάγκη για ηθική των **ακούσιων επιπτώσεων**
  - δύσκολο να αναγνωρίζουμε τις επιπτώσεις των πράξεων μας
  - η κοινωνία είναι πολύ μεγάλη και περίπλοκη
  - η κοινωνική επιστήμη θα έπρεπε να βοηθήσει
  - η αήθης και μηχανιστική προσέγγιση είναι μεγάλο εμπόδιο
  - η κοινωνία είναι πιο πολύ θέατρο – όπως γνώριζαν οι αρχαίοι

Τι ρόλο παίζει η κουλτούρα της επιστήμης στη αήθη κοινωνία;

Πάσα επιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης και της άλλης αρετής πανουργία, ου σοφία φαίνεται. Πλάτων, *Μενέξενος*

- Η επιστήμη και η ηθική ζούνε σε διαφορετικούς κόσμους
  - η επιστήμη βασίζεται στις πέντε αισθήσεις
  - η ηθική θεωρείται εμπόδιο στην ορθολογική σκέψη
  - το συναίσθημα και η ηθική είναι στο υποσυνείδητο
- Η εκμετάλλευση του συναίσθηματος της ηθικής είναι πολύ χρήσιμη για τους ηγέτες και νταήδες
  - στο πολιτικό και οικονομικό θέατρο, πχ, διαφήμιση, marketing
  - η καλή και κακή συμπεριφορά συμβολίζονται στο κοινωνιόδραμα
  - ακόμα και η επιστήμη μπορεί να είναι θέατρο

- Η τωρινή επιστήμη αγνοεί τη φιλοσοφική διάσταση της αρχαίας επιστήμης
  - θεωρεί τον εαυτό της έξω (και πάνω) από τη κοινωνία
  - πχ, Ρόμπερτ Οπενχάιμερ

Όταν βλέπεις κάτι που είναι «γλυκό» (όμορφο) τεχνολογικά, προχωρείς και το φτιάχνεις και συζητάς περί του τι να το κάνεις μόνο αφού έχεις την τεχνολογική επιτυχία. Έτσι έγινε με την ατομική βόμβα (Jacobs 2014).

Δεν ξέραμε τίποτε για τη στρατιωτική κατάσταση στη Ιαπωνία. Δεν ξέραμε εάν θα μπορούσαν να προκληθούν για να παραδοθούν με άλλο τρόπο ή εάν η εισβολή ήταν αναπόφευκτη (U.S. Atomic Energy Commission, 1954)

-- Γκαρ Αλπέροβίτζ βρήκε πληροφορίες, γιατί όχι ο Οπενχάιμερ;

- Η πίστη στην **αιτιοκρατία** (μοιρολατρία ;)
  - Νεύτων, Ντεκάρτ, Αδάμ Σμιθ
  - όλα τα γεγονότα καθορίζονται από φυσικούς νόμους
  - πάντα και παντού
  - ο επιστήμονας απλώς ανακαλύπτει τους νόμους
- Τα πλεονεκτήματα της αιτιοκρατίας
  - δίνει περισσότερο κύρος στη επιστήμη
  - απαλλάσσει τους επιστήμονες από κάθε ηθική ευθύνη
  - απαλλάσσει τον κοινό άνθρωπο από την ανάγκη να σκέφτεται

- Σύγκρουση με τη διαλεκτική
  - Ηράκλειτος («Τα πάντα ρεί»), Επίκουρος, Χέγκελ, Μαρξ, κτλ
  - Μαρξ διατριβή – Επίκουρος (διαλεκτική) εναντίον Δημόκριτο (αιτιοκρατία)
  - Κουν – αλλαγή υποδείγματος (επαναστάσεις) στην επιστήμη
- Φαινομενολογία
  - υποκειμενική και αντικειμενική διάσταση της πραγματικότητας
  - κάθε πράξη έχει πρόθεση και συνείδηση
  - κοινωνική πραγματικότητα προϊόν συλλογικής συνείδησης και πρόθεσης

- Το πρόβλημα της **πραγμοποίησης**
  - ανθρώπινη πηγή όλων των θεωριών, ιδεών, πεποιθήσεων
  - τάση αυτό να το ξεχνούν, ιδίως στις κοινωνικές επιστήμες
  - παρεξήγηση του Δαρβίνου – ‘Fit’ θα πει ταιριαστός, όχι ισχυρός
  - στη πραγματοποιημένη, αιτιοκρατική, δλδ, μηχανιστική και ψευδό-Δαρβινική επιστήμη, δεν υπάρχει μέρος για ηθική ευθύνη

Τι ρόλο παίζει η κουλτούρα της οικονομικής επιστήμης στη δημιουργία της αήθους κοινωνίας;

- Αδάμ Σμιθ, Ντέιβιντ Ρικάρντο, κτλ, -- νέα επιστήμη, η «κοινωνική φυσική»
  - κοινωνία και φύση το ίδιο - ίδια οντολογία και επιστημολογία
  - σκοπός να προσδώσουν το ίδιο κύρος (και αντισταθμίσεις)
  - Αλλά, η συνειδητότητα αλλάζει τη κοινωνική επιστήμη
- Αντικειμενική πραγματικότητα, δλδ, η κοινωνική δομή
  - μηχανισμός (Νεύτωνα και Ντεκάρτ)
  - **αιτιοκρατική** κοινωνική πραγματικότητα

- Υποκειμενική πραγματικότητα -- συνείδηση και πρόθεση
  - πραγματοποιημένη αντίληψη
  - «οικονομικός άνθρωπος»
  - ορθολογισμός και ατομισμός (Δημόκριτος)
  - πρόθεση – ανθρώπινη ικανοποίηση
  - ανάγκη για ποσοτικό μέτρο – χρήμα, το «τέλειο» σύμβολο

- αγνοεί τις μη υλιστικές ανάγκες του ανθρώπου
- αγνοεί το τεράστιο ανθρώπινο κόστος
- αγνοεί το περιβαλλοντικό κόστος
- αγνοεί τη κατανομή του πλεονάσματος
- υπερπαραγωγή και υπερσυσσώρευση
- το ήθος της απληστίας και του αρπακτικού ατομισμού

- Ιστορία της (πανούργας) οικονομικής θεωρίας
  - μεγάλη υλική βελτίωση για τον πρώτο κόσμο
  - συνεχείς κυβερνητικές παρεμβάσεις στη κοινωνία
  - νόμοι και προγράμματα στήριξης και διορθώσεις
  - προπαγάνδα για την ορθότητα και νομιμότητα της θεωρίας
  - έλεγχο της ανθρώπινης σκέψης και συμπεριφοράς
  - τεράστια σπατάλη και στρατιωτικοποίηση της παραγωγής
  - σημερινό «καζίνο» καπιταλισμός

Τώρα υπάρχει ανάγκη για καινούργιο υπόδειγμα και προσέγγιση

- νέα ανθρώπινη οντολογία και επιστημολογία
- νέα νοητική, πνευματική και συναισθηματική ολότητα
- κβαντικό σύμπαν – όλα συνδεδεμένα με όλα (Κάπρα)